

ADAM MICKIEWICZ UNIVERSITY IN POZNAŃ
Scholarly Communication Research Group

Analiza widoczności publikacji naukowych polskich humanistów w Internecie

Raport nr 4

Marek Hołowiecki

DOI: [10.6084/m9.figshare.5368915](https://doi.org/10.6084/m9.figshare.5368915)

Wersja 1.0

5 września 2017 r.

sc.amu.edu.pl

Raport powstał jako część prac w projekcie *Współczesna polska humanistyka wobec wyzwań naukometrii* realizowanego w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki 0057/NPHR3/H11/82/2014

O raporcie

Celem raportu jest zbadanie czy przedstawiciele dziedzin naukowych z obszaru nauk humanistycznych i obszaru nauk społecznych (1) posiadają profile w naukowych serwisach internetowych, (2) posiadają stronę internetową mającą charakter wizytówki ich działalności naukowej, (3) posiadają hasło w Wikipedii, (4) wykorzystują możliwości zamieszczania informacji o swoich publikacjach w Internecie. Raport dotyczy widoczności pracowników nauki, którą definiuję jako dostępność w Internecie wskazanych informacji o pracowniku nauki lub jego publikacyjnym dorobku. Celem szczegółowym jest sprawdzenie, jak kształtuje się widoczność pracowników nauki (1) w serwisach społecznościowych umożliwiających założenie profilu uczonemu, (2) na stronach internetowych, na których zawartość uczony ma ograniczony wpływ lub nie ma wpływu.

Raport zawiera dane o widoczności w Internecie 1 355 pracowników naukowych z polskich instytucji naukowych posiadających stopnie naukowe doktora lub doktora habilitowanego w dyscyplinach naukowych z obszaru nauk społecznych lub obszaru nauk humanistycznych.

Dane pobrano 27 lutego 2015 r. z bazy *Ogólnopolski wykaz osób, którym nadano stopień doktora lub doktora habilitowanego*, stanowiącej część systemu POL-on. Pobrany zbiór zawierał 43 470 rekordów z danymi osób, którzy uzyskali stopień naukowy doktora lub doktora habilitowanego z nauk humanistycznych albo nauk społecznych, zatrudnionych w polskich instytucjach szkolnictwa wyższego lub instytutach naukowych. Stopień doktora posiadało 30 706 osób, a stopień doktora habilitowanego posiadało 12 764 osób.

Przygotowanie danych

Przygotowanie danych

Pierwszy etap czyszczenia danych polegał na ujednoczeniu nazw dyscyplin. W tym celu: (1) nazwy dyscyplin z lat 1986–2008 zostały zmienione na nazwy dyscyplin obowiązujące w roku 2011 r., czyli zgodne z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych (Dz. U. 2011, nr 179, poz. 1065), (2) nazwy dyscyplin niewykazanych w aktach prawnych z lat 1986-2011, niejednoznaczne nazwy oraz pola dyscyplin nie zawierające żadnej nazwy zostały oznaczone jako braki danych.

Baza zawierała zmultiplikowane rekordy, w związku z czym przeprowadzony został proces automatycznego usuwania powielonych wierszy, które posiadały dokładnie te same dane w każdej kolumnie, różniące się jedynie formą zapisu (np. Kowalski oraz KOWALSKI). Po wykonaniu tej czynności liczba wszystkich rekordów wynosi 38 221. Na tym etapie w bazie wciąż pozostawały zmultiplikowane rekordy dla tych samych pracowników nauki. Miało to miejsce z uwagi na to, że w zbiorze występowały rekordy osób, którym nadany został stopień doktora, a w późniejszym okresie stopień doktora habilitowanego.

Analiza widoczności miała ujawnić różnice między przedstawicielami dziedzin naukowych. Aby zapewnić zachowanie odpowiedniego zróżnicowania badanej grupy, a tym samym uzyskanie zbioru reprezentatywnego i pozwalającego na uogólnienia zdecydowałem się na przeprowadzenie losowania warstwowego. Ze zbioru pracowników przyporządkowanych do poszczególnych dyscyplin naukowych w obrębie dziedzin z obszaru nauk humanistycznych lub obszaru nauk społecznych została wylosowana próba składająca się z maks. 50 osób. Dziedzina nauk teologicznych (z obszaru nauk humanistycznych) nie posiadająca wydzielonych dyscyplin została potraktowana jako odrębna dyscyplina naukowa nazywana w dalszej części raportu „teologią”. W 25 dyscyplinach odpowiednio liczne zbiory pracowników nauki pozwoliły na wylosowanie po 50 osób. W przypadku 5 dyscyplin nie było możliwe wylosowanie założonej liczby, gdyż zbiór liczył poniżej 50 osób. W takich przypadkach przebadane zostały wszystkie osoby spełniające kryterium posiadania stopnia naukowego z danej dyscypliny.

Tabela 1 prezentuje liczbę osób z danej dyscypliny uwzględnionych w badaniach.

Tabela 1. Liczba przebadanych osób, które uzyskały stopień doktora lub doktora habilitowanego w poszczególnych dyscyplinach naukowych (N = 1 355)

Dyscyplina naukowa	N
archeologia	50
bibliologia i informatologia	50
dziedzina nauk teologicznych	50
ekonomia	50
etnologia	50
filozofia	50
finanse	50
historia	50
historia sztuki	50

Dyscyplina naukowa	N
językoznawstwo	50
kulturoznawstwo	50
literaturoznawstwo	50
nauki o administracji	46
nauki o bezpieczeństwie	50
nauki o mediach	6
nauki o obronności	50
nauki o polityce	50
nauki o polityce publicznej	1
nauki o poznaniu i komunikacji społecznej	50
nauki o rodzinie	4
nauki o sztuce	50
nauki o zarządzaniu	50
nauki o zarządzaniu	50
pedagogika	50
prawo	50
prawo kanoniczne	50
psychologia	50
religioznawstwo	48
socjologia	50
towaroznawstwo	50

Tabela 2 pokazuje, jakie dziedziny wiedzy i dyscypliny naukowe znajdują się w obszarze nauk humanistycznych i obszarze nauk społecznych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych (Dz.U.2011.179.1065).

Tabela 2. Dziedziny nauki i dyscypliny naukowe w obszarze nauk humanistycznych i obszarze nauk społecznych

Obszary wiedzy	Dziedziny nauki	Dyscypliny naukowe
obszar nauk humanistycznych	dziedzina nauk humanistycznych	1) archeologia 2) bibliologia i informatologia 3) etnologia 4) filozofia 5) historia 6) historia sztuki 7) językoznawstwo 8) kulturoznawstwo 9) literaturoznawstwo 10) nauki o rodzinie 11) nauki o sztuce 12) nauki o zarządzaniu 13) religioznawstwo
	dziedzina nauk teologicznych	[teologia]
obszar nauk społecznych	dziedzina nauk społecznych	1) nauki o bezpieczeństwie 2) nauki o obronności 3) nauki o mediach 4) nauki o polityce 5) nauki o polityce publicznej 6) nauki o poznaniu i komunikacji społecznej 7) pedagogika 8) psychologia 9) socjologia
	dziedzina nauk ekonomicznych	1) ekonomia 2) finanse 3) nauki o zarządzaniu 4) towaroznawstwo
	dziedzina nauk prawnych	1) nauki o administracji 2) prawo 3) prawo kanoniczne

Adnotacja. W dziedzinie nauk teologicznych nie ma wydzielonych dyscyplin naukowych. Na potrzeby analizy, jednakże posługuję się teologią jako jedną z dyscyplin.

W części z wynikami posłużyłem się skróconymi nazwami dziedzin:

- dziedzina nauk humanistycznych – nauki humanistyczne,
- dziedzina nauk teologicznych – nauki teologiczne,
- dziedzina nauk społecznych – nauki społeczne,
- dziedzina nauk ekonomicznych – nauki ekonomiczne,
- dziedzina nauk prawnych – nauki prawne.

Przedmiot analiz

Przedmiot analiz

Analiza została wykonana na przełomie stycznia i lutego 2017 r. Przedmiotem analizy były źródła internetowe, które zostały podzielone na dwie kategorie. Podstawą podziału źródeł na kategorie był typ badanego źródła.

Kategoria pierwsza obejmowała serwisy społecznościowe przeznaczone dla naukowców, w których możliwe jest założenie profilu (Researchgate, Academia.edu, Google Scholar Citations). Kategoria druga obejmowała strony internetowe, w przypadku których użytkownik nie ma bezpośredniego wpływu na zawartość („obecność” na stronie) lub jego wpływ jest ograniczony. W serwisie Wikipedia, o zawartości decyduje społeczność serwisu, w Agregatorze CeON o zawartości decydują osoby umieszczające dzieła w repozytoriach uczelnianych, w których ta multiwyszukiwarka może wyszukiwać (pracownicy nauki, redaktorzy repozytoriów, wydawcy). W przypadku strony internetowej w obrębie domeny uczelnianej (czy też jednostki badawczej) wpływ na jej zawartość mogą mieć pracownicy nauki lub osoby opiekujące się stroną instytucji.

Kategoria 1 Serwisy społecznościowe umożliwiające założenie profilu uczonemu

Do pierwszej kategorii zostały zakwalifikowane serwisy, które wymagają bezpośredniej akcji użytkownika (tj. założenia profilu użytkownika): ResearchGate (<http://researchgate.net>), Academia.edu (<http://academia.edu>) oraz Google Scholar Citations (<http://scholar.google.pl/citations>).

Warto zwrócić uwagę, że w przypadku serwisu ResearchGate do założenia konta wymagany jest adres e-mail w odpowiedniej domenie (instytucja z obszaru nauki lub też przemysłu). Są to serwisy przeznaczone dla naukowców, które pozwalają na umieszczanie informacji o swojej pracy, publikacjach, współpracy w ramach projektów czy też naukowego CV. W serwisie Academia.edu można utworzyć konto przy pomocy każdego niewykorzystanego wcześniej w serwisie adresu e-mail. W serwisie ResearchGate podczas rejestracji domena naszego adresu e-mail jest weryfikowana i nie ma możliwości automatycznego utworzenia konta, jeśli nie jest to adres w domenie instytucjonalnej.

Osoby, które prowadziły wcześniej badania i publikowały, ale nie posiadają instytucjonalnego adresu e-mail mają możliwość przesłania informacji o sobie (aktualne i wcześniejsze miejsca pracy, obszar badań, publikacje) do pracowników serwisu, którzy podejmą decyzję o utworzenia konta (ResearchGate, 2017c). Możemy utworzyć konto w serwisie Google Scholar Citations, ale jeśli nie podamy dodatkowo adresu służbowego do weryfikacji, nasze konto nie zostanie upublicznione a inni użytkownicy nie będą mogli nas wyszukać. Warto jednak zauważyć, że wszystkie indeksowane w wyszukiwarce Google dzieła, których jesteśmy autorami cały czas pozostaną widoczne.

ResearchGate

Analiza obejmowała siedem zmiennych: (1) *Posiadanie profilu (ResearchGate)*, (2) *Liczba śledzących (ResearchGate)* – liczbę osób śledzących konto, (3) *Liczba prac (ResearchGate)* – liczbę zamieszczonych w serwisie prac danej osoby, (4) *Liczba wyświetleń profilu (ResearchGate)* – liczbę mówiącą o tym, ile razy profil danej osoby został wyświetlony od początku założenia przez nią konta w serwisie, (5) *RG Score (ResearchGate)* – zdefiniowany wskaźnik metryczny, który określa „reputację” całej pracy naukowca (publikacji), bazując na odbiorze przez innych użytkowników, (6) *Liczba wyświetleń (ResearchGate)* – sumę wyświetleń wszystkich zamieszczonych w serwisie prac, (7) *Liczba cytowań (ResearchGate)* – sumę cytowań wszystkich prac zamieszczonych w serwisie.

Posiadanie profilu (ResearchGate)

Sprawdzono, czy za pomocą wyszukiwarki serwisu ReserachGate możliwe jest znalezienie użytkownika, który posiada konto w serwisie zgodne z wyszukiwanymi danymi, czyli imieniem i nazwiskiem jednej z wylosowanych do badania osób. W sytuacji, kiedy znalezione zostało więcej niż jedno konto, sprawdzane było, czy podane w serwisie dane o afiliacji pokrywają się z danymi z systemu POL-on. W przypadku, kiedy takich danych nie było, z uwagi na brak możliwości

wyboru pomiędzy kilkoma kontami uznano, że dana osoba nie posiada konta, które można jednoznacznie zidentyfikować jako jej. W przypadku, kiedy wyszukane zostało kilka kont (np. rejestrowane na różne aliasy tego samego konta instytucjonalnego), które posiadały imię i nazwisko oraz afiliację zgodną przyjętą, że osoba posiada kilka kont i do analizy wybrane było to, które posiadało więcej dodanych prac badawczych. Zmienna przyjmowała dwie wartości: posiada konto w serwisie, nie posiada konta w serwisie.

Liczba śledzących (ResearchGate)

W serwisie możliwe jest obserwowanie profilu innego naukowca, jak i projektu, publikacji, czy też pytania badawczego. Obserwowanie (*following*) oznacza, że użytkownik będzie otrzymywał powiadomienia o aktywności danej osoby w serwisie (np. publikacji nowej pracy) (ResearchGate, 2017b). Wartość zmiennej odpowiadała liczbie osób obserwujących badane konto i ustalana była na podstawie wskaźnika *followers* w serwisie.

Liczba prac (ResearchGate)

W serwisie ResearchGate możliwe jest udostępnianie swoich prac, zarówno tych opublikowanych np. w czasopiśmie, jak i tych, które opublikowane nie zostały. Możliwe jest udostępnianie wielu rodzajów materiałów, między innymi surowych danych, metod czy też tekstów roboczych (ResearchGate, 2017a). Prace mogą udostępniać autorzy lub współautorzy. W przypadku udostępnienia przez jednego autora pracy współautorskiej istnieje możliwość przypisania jej do konta współautora. Wartość zmiennej odpowiadała liczbie prac badawczych przypisanych do konta osoby wylosowanej do badania i ustalana była na podstawie wskaźnika *research items* w serwisie.

Liczba wyświetleń profilu (ResearchGate)

W serwisie ResearchGate zliczane są wyświetlenia konta (ResearchGate, 2017e). Wartość zmiennej odpowiadała liczbie wyświetleń profilu i ustalana była na podstawie wskaźnika *profile views* w serwisie.

Liczba wyświetleń prac (ResearchGate)

Serwis ResearchGate zlicza pobrania i wyświetlenia zamieszczanych przez użytkowników materiałów. Zliczane są pobrania i wyświetlenia od zarówno zalogowanych, jak i niezalogowanych użytkowników (ResearchGate, 2017e). Wartość zmiennej odpowiadała liczbie pobrań oraz wyświetleń wszystkich materiałów zamieszczonych na badanym koncie i była ustalana na podstawie wskaźnika *reads* w serwisie.

RG Score (ResearchGate)

Wskaźnik metryczny opracowany przez twórców serwisu ResearchGate, który określa „reputację naukową”. Jest liczony na podstawie całej aktywności użytkownika w serwisie. Zlicza udostępnione prace, dane, a także ich odbiór przez innych użytkowników (ResearchGate, 2017d). Nie jest on wyliczany dla każdego konta, jest wyliczany od pewnej aktywności, jednak twórcy serwisu nie podają, kiedy zaczyna być wyliczany. Wartość zmiennej odpowiadała wysokości parametru *RG Score* dla każdej osoby, dla której został on wyliczony.

Liczba cytowań (ResearchGate)

Serwis ResearchGate pozwala również na śledzenie cytowań zamieszczonych przez użytkownika materiałów (ResearchGate, 2017e) w oparciu o publikacje zawarte w bazie ResearchGate. Wartość zmiennej odpowiadała liczbie cytowań wszystkich prac danego użytkownika, ustalonej na podstawie danych w zakładce „Stats” każdego konta.

Academia.edu

Analiza obejmowała cztery zmienne: (1) *Posiadanie profilu (Academia.edu)*, (2) *Liczba śledzących (Academia.edu)* – liczbę obserwujących konto, (3) *Liczba dokumentów (Academia.edu)* – liczbę dokumentów umieszczonych w serwisie, (4) *Liczba wyświetleń (Academia.edu)* – sumę liczby wyświetleń profilu oraz wyświetleń materiałów zamieszczonych w serwisie.

Posiadanie profilu (Academia.edu)

Sprawdzono, czy za pomocą wyszukiwarki serwisu Academia.edu możliwe jest znalezienie użytkownika, który posiada konto w serwisie zgodne z wyszukiwanymi danymi, czyli imieniem i nazwiskiem jednej z wylosowanych do badania osób. W sytuacji, kiedy znalezione zostało więcej niż jedno konto, sprawdzane było, czy podane w serwisie dane o afiliacji

pokrywają się z danymi z systemu POL-on. W przypadku, kiedy takich danych nie było, z uwagi na brak możliwości wyboru pomiędzy kilkoma kontami uznano, że dana osoba nie posiada konta, które można jednoznacznie zidentyfikować jako jej. W przypadku, kiedy wyszukane zostało kilka kont (np. rejestrowane na różne aliasy tego samego konta instytucjonalnego), które posiadały imię i nazwisko oraz afiliację zgodną przyjętem, że osoba posiada kilka kont i do analizy wybrane było to, które posiadało więcej dodanych prac badawczych. Zmienna przyjmowała dwie wartości: posiada konto w serwisie, nie posiada konta w serwisie.

Liczba śledzących (Academia.edu)

W serwisie możliwe jest obserwowanie profilu innego naukowca. Obserwowanie oznacza, że użytkownik będzie otrzymywać powiadomienia o aktywności danej osoby w serwisie (np. publikacji nowej pracy (Academia.edu, 2017b)). Wartość zmiennej odpowiadała liczbie osób obserwujących badane konto i była ustalana na podstawie wskaźnika *followers* w serwisie.

Liczba dokumentów (Academia.edu)

Liczba ta określa, ile dokumentów związanych ze swoją pracą dany naukowiec umieścił w serwisie (Academia.edu, 2017c). Warto zwrócić uwagę na to, że prace w serwisie może również umieszczać współautor. Lista możliwych do umieszczenia rodzajów dokumentów obejmuje mniej pozycji niż ma to miejsce w serwisie ResearchGate. Wartość zmiennej odpowiadała liczbie dokumentów przypisanych do konta osoby wylosowanej do badania i była ustalana na podstawie wskaźnika *documents* w serwisie.

Liczba wyświetleń (Academia.edu)

Serwis Academia.edu zlicza wyświetlenia profilu oraz dokumentów, których autorem, bądź współautorem jest użytkownik. Zmienna odpowiadała liczbie wyświetleń w wynikach wyszukiwania serwisu Academia.edu i stanowiła sumę liczby wyświetleń profilu oraz dokumentów (Academia.edu, 2017a). Wartość zmiennej była ustalana na podstawie wskaźnika *views* w serwisie.

Google Scholar Citations

Google Scholar Citations umożliwia naukowców założenie profilu i dodanie prac indeksowanych przez wyszukiwarkę Google Scholar. Analiza obejmowała trzy zmienne: (1) Posiadanie profilu (Google Scholar Citations), (2) Liczba cytowań (Google Scholar Citations), (3) H-indeks (Google Scholar Citations).

Posiadanie profilu (Google Scholar Citations)

Sprawdzono, czy za pomocą wyszukiwarki serwisu Google Scholar Citations jest możliwe wyszukanie użytkownika, który posiada konto w serwisie zgodne z wyszukiwanymi danymi, czyli imieniem i nazwiskiem wylosowanej do badania osoby. Zmienna przyjmowała dwie wartości: istnieje profil, nie istnieje profil.

Liczba cytowań (Google Scholar Citations)

Liczba cytowań wszystkich prac danego autora indeksowanych w Google Scholar Citations. Wartość zmiennej odpowiadała liczbie wszystkich cytowań osoby, która założyła konto w tym serwisie i była ustalana na podstawie wskaźnika *cytowania* w serwisie.

H-indeks (Google Scholar Citations)

H-indeks – indeks Hirscha jest wskaźnikiem bibliometrycznym obliczanym na podstawie liczby prac autora oraz liczby ich cytowań (Hirsch, 2005). Wartość zmiennej odpowiadała wartości wskaźnika h-indeks w profilu osoby posiadającej konto w serwisie Google Scholar Citations.

Kategoria 2

Strony internetowe, na których zawartość uczony ma ograniczony wpływ

Do drugiej kategorii zostały zakwalifikowane serwisy i strony internetowe, które nie wymagają bezpośredniej akcji użytkownika (tj. założenia profilu użytkownika) i na których zawartość uczony ma ograniczony wpływ lub nie ma wpływu: Wikipedia (<http://wikipedia.pl>), Agregator CeON (<http://agregator.ceon.pl>), Google (<http://google.com>).

Wikipedia

Hasło w Wikipedii

W internetowej encyklopedii wpisy tworzą Wikipedyści, czyli osoby posiadające konto w serwisie Wikipedia. Hasła tworzone są przede wszystkim dla pracowników nauki, którzy posiadają stopień naukowy doktora habilitowanego, a tym samym, spełniają wypracowane przez społeczność serwisu „kryterium encyklopedyczności”. Należy jednak zauważyć, że hasła mogą posiadać również pracownicy nauki nie posiadający stopnia doktora habilitowanego (doktorzy), jeżeli są one osobami publicznymi. Utworzone przez Wikipedystów hasła są za każdym razem weryfikowane przez użytkowników, którzy w danym kraju mają do tego odpowiednie uprawnienia. Analizowana zmienna *Hasło w Wikipedii* przyjmowała dwie wartości: posiada hasło, nie posiada hasła.

Agregator CeON

Agregator CeON to multiwyszukiwarka internetowa, w której jednocześnie przeszukiwanych jest 19 repozytoriów (dane aktualne na 18.04.2017 r.).

Posiadanie publikacji (Agregator CeON)

W przypadku tej zmiennej za pomocą wyszukiwarki Agregatora CeON sprawdzane było, czy możliwe jest wyszukanie co najmniej jednej publikacji pracownika nauki. Zmienna przyjmowała dwie wartości: posiada publikacje w serwisie, nie posiada publikacji w serwisie.

Liczba publikacji (Agregator CeON)

W kolejnym kroku, jeśli jakiegokolwiek publikacje pracownika nauki zostały wyszukane, ustalana była ich liczba. Wartość zmiennej odpowiadała liczbie publikacji wyszukanych za pomocą Agregatora CeON.

Google

Posiadanie strony internetowej (wyszukanej za pośrednictwem Google)

Za kryterium tego, czy pracownik naukowy posiada stronę internetową przyjęta została możliwość odszukania w pierwszych 10 wynikach (domyślnie tyle wyświetlane jest na pierwszej stronie z wynikami w wyszukiwarce Google) strony posiadającej w tytule imię i nazwisko wyszukiwanej osoby. Uwzględnione zostały wyniki ze stron internetowych, które funkcjonują w obrębie oficjalnej domeny internetowej instytucji szkolnictwa wyższego, czy też instytutu badawczego Polskiej Akademii Nauk (PAN). Zmienna przyjmowała dwie wartości: posiada stronę internetową, nie posiada strony internetowej.

Lista publikacji (na stronie internetowej wyszukiwanej za pośrednictwem Google)

W kolejnym kroku, jeśli osoba posiadała stronę internetową sprawdzane było, czy znajduje się na niej lista publikacji tej osoby. Uwzględniona została możliwość bezpośredniego odczytania listy publikacji z treści strony lub pobrania ze strony listy publikacji umieszczonej w postaci pliku (np. PDF). Uwzględniono również sytuacje, w których lista publikacji znajdowała się w zewnętrznych serwisach (np. serwisach społecznościowych) i z oficjalnej strony przekierowywał do niej link (np. hipertączę o nazwie „lista publikacji”). Nie zostało zdefiniowane ograniczenie liczby poziomów strony, które należało przejść, aby trafić na listę publikacji. Zmienna przyjmowała dwie wartości: posiada listę publikacji, nie posiada listy publikacji.

Wyniki

Wyniki analiz

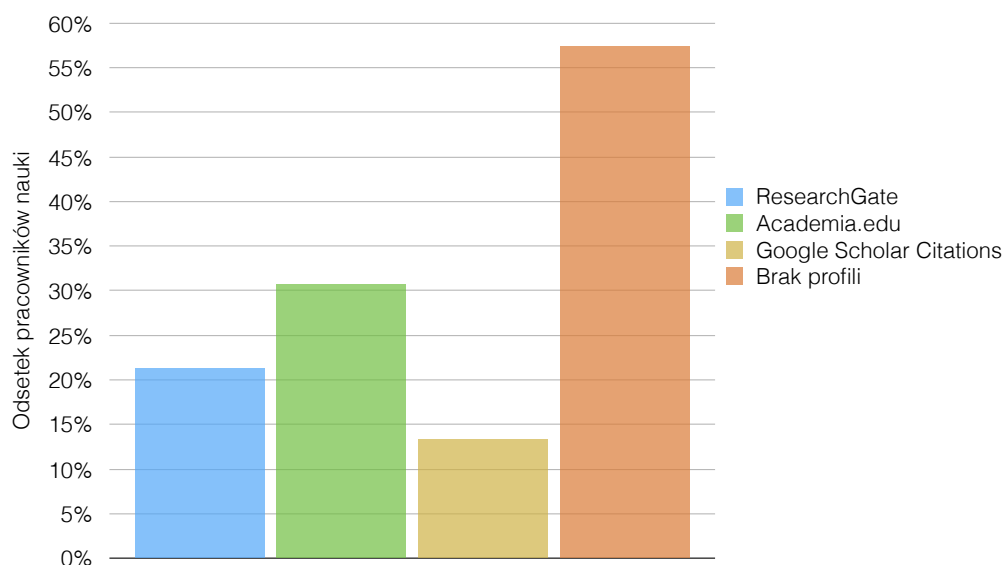
Wyniki analizy widoczności naukowców reprezentujących nauki humanistyczne i społeczne zostały przedstawione zbiorczo dla dwóch kategorii serwisów: (1) serwisów społecznościowych umożliwiających założenie profilu uczonemu, (2) stron internetowych, na których zawartość uczeni mają ma ograniczony wpływ lub nie ma wpływu.

Wyniki zostały przedstawione zarówno dla całej przebadanej zbiorowości, jak i z uwzględnieniem podziału na dziedziny nauki. Podział na dziedziny pozwolił pokazać różnice w widoczności reprezentantów różnych dziedzin nauki.

Widoczność pracowników nauki w serwisach umożliwiających założenie profilu uczonemu

Posiadanie profilu (ResearchGate), Posiadanie profilu (Academia.edu), Posiadanie profilu (Google Scholar Citations)

W przebadanej grupie osób ($N = 1\ 355$) znajdują się osoby posiadające profile w serwisach, w których należy samodzielnie założyć konto, tj. ResearchGate, Academia.edu oraz Google Scholar Citations, jak i osoby, które nie posiadają profili w żadnym z wymienionych serwisów (Rysunek 1).

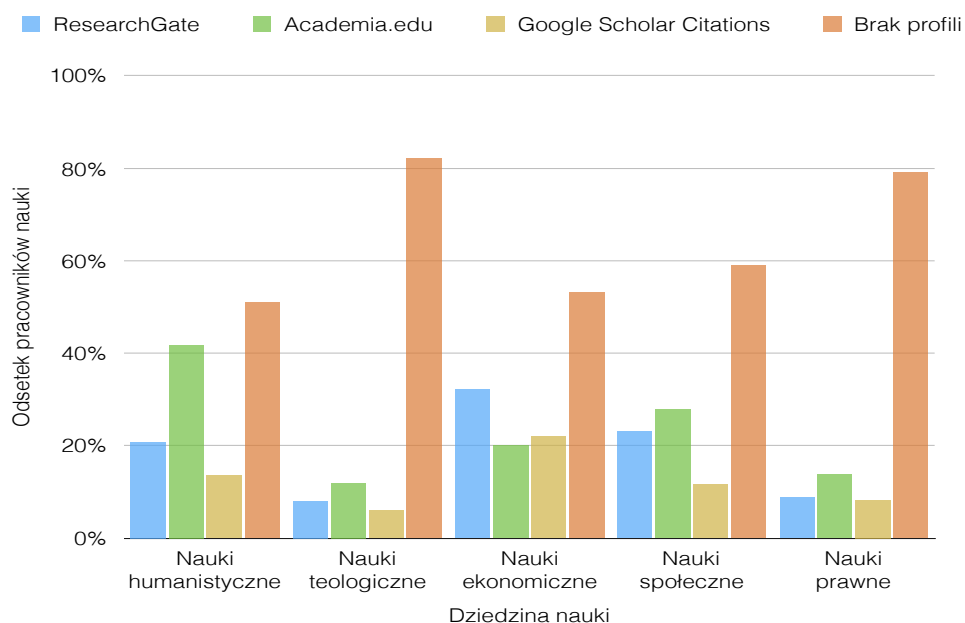

Rysunek 1. Rozkład odsetka pracowników nauki posiadających profile w omawianych serwisach i nieposiadających profili w żadnym z wymienionych serwisów. Wartości nie sumują się do 100 (przebadane osoby mogą posiadać konta w wielu serwisach)

Najwięcej osób posiada konto w serwisie Academia.edu (30,7%), na drugim miejscu znalazł się serwis ResearchGate (21,3%), a na ostatnim serwis Google Scholar Citations (13,3%). Niepokoić może to, że 57,5% z przebadanych naukowców nie posiada konta w żadnym z omawianych serwisów. Porównuj te wyniki z badaniami Van Noordena (2014). Wskazani badacze pokazali, jak kształtowały się preferencje w zakresie użytkowania serwisów społecznościowych dla naukowców wśród przedstawicieli nauk humanistycznych i społecznych. W tej grupie 65% przebadanych znało serwisu Academia.edu, natomiast 28% korzystało z niego regularnie, serwis ResearchGate znało 70% osób, a korzystało z niego regularnie 36%, natomiast Google Scholar Citations znało 94% osób, a 72% korzystało z niego regularnie. Badania Van

Noordena (2014) pokazały, że najbardziej znanym i najczęściej wykorzystywanym serwisem (spośród trzech wymienionych) wśród przedstawicieli nauk humanistycznych i społecznych jest serwis Google Scholar Citations, natomiast wyniki moich badań pokazują, że serwis ten cieszy się znacznie mniejszym zainteresowaniem wśród polskich badaczy niż ResearchGate czy Academia.edu.

Rysunek 2 przedstawia rozkład odsetka osób w poszczególnych dziedzinach nauki, które posiadają profile w badanych serwisach dla naukowców lub nie posiadają profili w żadnym z objętych badaniem serwisów.

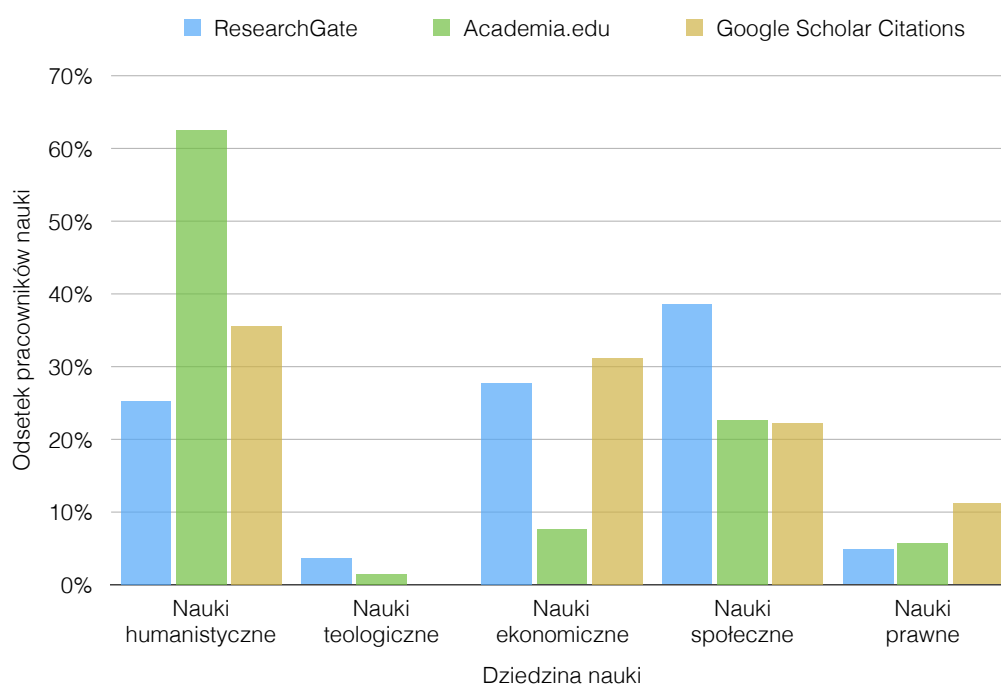

Rysunek 2. Rozkład odsetka pracowników nauki posiadających profile w serwisach ResearchGate, Academia.edu, Google Scholar Citations oraz nieposiadających profili w żadnym z analizowanych serwisów, ze względu na dziedzinę wiedzy. Wartości nie sumują się do 100 (przebadane osoby mogą posiadać konta w wielu serwisach).

Jak pokazuje Rysunek 2 w dziedzinie nauk humanistycznych oraz dziedzinie nauk teologicznych obserwujemy, że serwis Academia.edu posiada najwięcej użytkowników z przebadanej grupy odpowiednio (41,7%) oraz (12%). Serwis ResearchGate znalazł się na drugiej pozycji, natomiast najmniejszy jest odsetek osób posiadających konto w serwisie Google Scholar Citations (odpowiednio: 13,5% oraz 6%). Największy odsetek osób posiadających konto w serwisie Academia.edu odnotowałem w dziedzinie nauk społecznych oraz dziedzinie nauk prawnych (odpowiednio: 27,7% oraz 13,7%). W tych dziedzinach jednocześnie odnotowałem niski odsetek osób posiadających profile w serwisie Google Scholar Citations (odpowiednio: 11,5% oraz 8,2%).

Jedyną dziedziną, w której odsetek użytkowników każdego z badanych serwisów rozkłada się inaczej jest dziedzina nauk ekonomicznych. Największy jest odsetek osób, które posiadają konto w serwisie ResearchGate (32%), na drugim miejscu znajduje się Google Scholar Citations (22%), a najmniejszy odsetek osób posiada profile w serwisie Academia.edu (20%). W każdej z przebadanych dziedzin największy odsetek stanowią osoby, które nie posiadają konta w żadnym serwisie dla naukowców. Wśród przedstawicieli nauk humanistycznych jest to osób (51%), nauk teologicznych (82%), nauk ekonomicznych (53%), nauk społecznych (59%) oraz (79%) przedstawicieli nauk prawnych.

Rysunek 3 pokazuje rozkład odsetka osób, które posiadają konto tylko w jednym z badanych serwisów w podziale na dziedziny nauki.

Rysunek 3. Rozkład odsetka pracowników nauki posiadających profile tylko w jednym z analizowanych serwisów: ResearchGate, Academia.edu, Google Scholar Citations.

Na rysunku 3 możemy zaobserwować, że Academia.edu jako swój jedyny serwis społecznościowy (spośród trzech analizowanych) wybierają tylko naukowcy reprezentujący dziedzinę nauk humanistycznych. W przypadku ResearchGate jest to jedyny serwis przede wszystkim dla przedstawicieli dziedziny nauk społecznych. Przedstawiciele pozostałych dziedzin wybierają jako swój jedyny serwis Google Scholar Citations. W serwisie ResearchGate, Academia.edu oraz Google Scholar Citations profil posiadało odpowiednio: 288, 416 oraz 181 osób. W tych trzech zbiorach osób posiadających profile możliwe były dalsze analizy odnoszące się do utworzonych zmiennych, których wartości ustalane były na podstawie wskaźników dostępnych w serwisach.

RG Score (ResearchGate)

W analizowanej grupie ($N = 288$) osób będących użytkownikami serwisu ResearchGate mediana wskaźnika *RG Score* wynosiła 1,7, średnia wynosiła 3,75 przy odchyleniu standardowym wynoszącym 5,58. Tabela 4 pokazuje wartości statystyk opisowych zmiennej *RG Score (ResearchGate)* dla poszczególnych dziedzin nauki.

Tabela 4. Statystyki opisowe dla zmiennej *RG Score (ResearchGate)* w poszczególnych dziedzinach nauki ($N = 288$).

Dziedzina nauki	N	Mediana	Średnia	Odchylenie standardowe
Nauki humanistyczne	125	2,44	2,33	4,08
Nauki teologiczne	4	4,46	5,19	6,11
Nauki ekonomiczne	64	2,66	5,02	6,59
Nauki społeczne	82	2,74	5,25	6,44
Nauki prawne	13	2,23	1,33	2,14

Jak pokazuje Tabela 4 wskaźnik *RG Score* mówiący o reputacji naukowca przyjmuje największe wartości w naukach teologicznych, społecznych i ekonomicznych. Średnia wartość tego wskaźnika jest w wymienionych dziedzinach większa niż w naukach humanistycznych i prawnych. Wskaźnik *RG Score* uwzględnia m.in. cytowania, dlatego też uzyskany wynik może być rezultatem różnic w kulturze cytowań między analizowanymi dziedzinami nauki.

Liczba śledzących (ResearchGate) oraz Liczba śledzących (Academia.edu)

W grupie osób będących użytkownikami serwisu ResearchGate ($N = 288$) mediana *Liczby śledzących (ResearchGate)* wynosiła 13, średnia wynosiła 23,01 przy odchyleniu standardowym wynoszącym 33,75. Tabela 5 pokazuje wartości statystyk opisowych zmiennej *Liczba śledzących (ResearchGate)* dla poszczególnych dziedzin nauki.

Tabela 5. Statystyki opisowe dla zmiennej *Liczba śledzących (ResearchGate)* w poszczególnych dziedzinach nauki ($N = 288$)

Dziedzina nauki	N	Mediana	Średnia	Odchylenie standardowe
Nauki humanistyczne	125	10,0	20,58	35,74
Nauki teologiczne	4	13,5	17,50	11,56
Nauki ekonomiczne	64	15,0	21,36	22,95
Nauki społeczne	82	17,5	30,30	38,82
Nauki prawne	13	5,0	10,23	21,16

Jak pokazuje Tabela 5 osoby reprezentujące nauki prawne posiadają średnio najmniej śledzących w serwisie ResearchGate, a osoby reprezentujące nauki społeczne najwięcej śledzących. We wszystkich dziedzinach odchylenie standardowe jest wysokie, co może wskazywać na duże zróżnicowanie poziomu tego parametru w przebadanej grupie.

W grupie osób będących użytkownikami serwisu Academia.edu ($N = 416$) mediana *Liczby śledzących (Academia.edu)* wynosiła 13, średnia wynosiła 66,73 przy odchyleniu standardowym wynoszącym 160,65. Tabela 6 pokazuje wartości statystyk opisowych zmiennej *Liczba śledzących (Academia.edu)* dla poszczególnych dziedzin nauki.

Tabela 6. Statystyki opisowe dla zmiennej *Liczba śledzących (Academia.edu)* w poszczególnych dziedzinach nauki ($N = 416$)

Dziedzina nauki	N	Mediana	Średnia	Odchylenie standardowe
Nauki humanistyczne	251	25,0	92,40	192,63
Nauki teologiczne	6	27,5	42,17	45,68
Nauki ekonomiczne	40	2,0	4,70	6,83
Nauki społeczne	99	7,0	37,85	98,48
Nauki prawne	20	4,5	19,00	32,11

Jak pokazuje Tabela 6 osoby reprezentujące nauki ekonomiczne posiadają średnio najmniej śledzących w serwisie Academia.edu, a osoby reprezentujące nauki humanistyczne najwięcej śledzących. W większości dziedzin (za wyjątkiem nauk ekonomicznych) odchylenie standardowe jest bardzo wysokie, co może wskazywać na duże zróżnicowanie poziomu tego parametru w przebadanej grupie.

Porównując dane z tabeli 5 oraz 6 okazuje się, że tylko w przypadku nauk ekonomicznych średnia liczba osób śledzących jest mniejsza w serwisie Academia.edu niż w serwisie ResearchGate. Nie powinno to jednak dziwić, zwłaszcza jeśli weźmiemy pod uwagę fakt, że w przebadanej grupie serwis ResearchGate w przypadku przedstawicieli nauk ekonomicznych cieszył się zdecydowanie większym zainteresowaniem. 64 przebadane osoby posiadały tam profil, natomiast 40 posiadało profil w Academia.edu. Przedstawiciele pozostałych dziedzin posiadają średnią liczbę śledzących zdecydowanie wyższą w serwisie Academia.edu niż w ResearchGate.

W tabeli 7 zaprezentowano 10 osób posiadających profil w serwisach ResearchGate oraz Academia.edu oraz najwięcej liczbę osób śledzących.

Tabela 7. Dane o osobach posiadających największe wartości zmiennych *Liczba śledzących* (ResearchGate) oraz *Liczba śledzących* (Academia.edu).

Dziedzina nauki	Liczba śledzących (ResearchGate)	Dziedzina nauki	Liczba śledzących (Academia.edu)
Nauki humanistyczne	299**	Nauki humanistyczne	1850
Nauki społeczne	275	Nauki humanistyczne	1420
Nauki humanistyczne	175*	Nauki humanistyczne	913*
Nauki humanistyczne	149	Nauki humanistyczne	847**
Nauki ekonomiczne	121	Nauki społeczne	685
Nauki społeczne	119	Nauki humanistyczne	678
Nauki ekonomiczne	113	Nauki humanistyczne	525
Nauki społeczne	113	Nauki humanistyczne	494
Nauki społeczne	110	Nauki humanistyczne	488
Nauki społeczne	103	Nauki społeczne	481

Adnotacja. Gwiazdkami oznaczone zostały dane o liczbie śledzących ustalone dla tych samych pracowników nauki.

W tabeli 7 znajduje się porównanie 10 osób z przebadanej grupy, które są śledzone przez największą liczbę użytkowników. Warto zwrócić uwagę, że w przypadku obu serwisów nie ma tutaj przedstawicieli nauk prawnych oraz teologicznych. Najwięcej, bo 11 znajdziemy przedstawicieli nauk humanistycznych, 7 przedstawicieli nauk społecznych oraz 2 z nauk ekonomicznych. Interesujący jest fakt, że są tylko dwie osoby znalazły się w obu zestawieniach (oznaczone * oraz **) mając jednocześnie wysoką liczbę śledzących w obu badanych serwisach. Należy również zwrócić uwagę, że osoba posiadająca najwięcej śledzących w portalu ResearchGate nie znalazłaby się z tą liczbą śledzących wśród dziesięciu osób, które posiadają najwięcej śledzących w serwisie Academia.edu. Widzimy tutaj zróżnicowanie, nie bez znaczenia jest również fakt, że w serwisie Academia.edu utworzymy konto niekoniecznie będąc pracownikiem instytu-

cji szkolnictwa wyższego oraz przede wszystkim, że wszystkich zarejestrowanych użytkowników w Academia.edu jest przeszło 53 mln, natomiast w serwisie ResearchGate ponad 13 mln (stan na 29 czerwca 2017 r.).

Liczba cytowań (Google Scholar Citations) oraz Liczba cytowań (ResearchGate)

W grupie osób będących użytkownikami serwisu Google Scholar Citations ($N = 181$) mediana *Liczby cytowań (Google Scholar Citations)* wynosiła 29, średnia wynosiła 83,56 przy odchyleniu standardowym wynoszącym 171,51. Tabela 8 pokazuje wartości statystyk opisowych zmiennej *Liczba cytowań (Google Scholar Citations)* dla poszczególnych dziedzin nauki.

Tabela 8. Statystyki opisowe dla zmiennej *Liczba cytowań (Google Scholar Citations)* w poszczególnych dziedzinach nauki ($N = 181$)

Dziedzina nauki	N	Mediana	Średnia	Odchylenie standardowe
Nauki humanistyczne	81	26,0	51,77	72,96
Nauki teologiczne	3	20,0	25,33	21,50
Nauki ekonomiczne	44	49,0	122,23	189,13
Nauki społeczne	41	26,0	94,80	197,88
Nauki prawne	12	12,5	132,58	406,94

W grupie osób będących użytkownikami serwisu ResearchGate ($N = 288$) mediana *Liczby cytowań (ResearchGate)* wynosiła 1, średnia wynosiła 26,57 przy odchyleniu standardowym wynoszącym 99,44. Tabela 9 pokazuje wartości statystyk opisowych zmiennej *Liczba cytowań (ResearchGate)* dla poszczególnych dziedzin nauki.

Tabela 9. Statystyki opisowe dla zmiennej *Liczba cytowań (ResearchGate)* w poszczególnych dziedzinach nauki ($N = 288$)

Dziedzina nauki	N	Mediana	Średnia	Odchylenie standardowe
Nauki humanistyczne	125	0,00	15,41	74,08
Nauki teologiczne	4	1,00	1,50	1,92
Nauki ekonomiczne	64	3,00	51,09	158,38
Nauki społeczne	82	3,50	29,56	79,46
Nauki prawne	13	0,00	1,92	4,65

Porównując dane z serwisów Google Scholar Citations z tabeli 8 oraz z ResearchGate z tabeli 9, obserwujemy, że średnia liczba cytowań dla każdej badanej dziedziny jest zdecydowanie większa w przypadku pierwszego serwisu. Wysokie wartości odchylenia standardowego wskazują, że w badanej grupie wskazują na duże zróżnicowanie wartości zmiennej.

W tabeli 10 znajduje się zestawienie 10 osób, które posiadają największą liczbę cytowań w serwisach ResearchGate oraz Google Scholar Citations.

Tabela 10. Dane o osobach posiadających największe wartości zmiennych *Liczba cytowań (ResearchGate)* oraz *Liczba cytowań (Google Scholar Citations)*

Dziedzina nauki	Liczba cytowań (ResearchGate)	Dziedzina nauki	Liczba cytowań (Google Scholar Citations)
Nauki ekonomiczne	1172	Nauki prawne	1424
Nauki społeczne	632**	Nauki społeczne	1047*
Nauki humanistyczne	611	Nauki ekonomiczne	944
Nauki humanistyczne	548	Nauki społeczne	717**
Nauki ekonomiczne	319	Nauki ekonomiczne	688
Nauki ekonomiczne	275***	Nauki ekonomiczne	432***
Nauki ekonomiczne	258	Nauki ekonomiczne	417
Nauki społeczne	235*	Nauki ekonomiczne	401
Nauki ekonomiczne	213	Nauki humanistyczne	375
Nauki społeczne	168	Nauki humanistyczne	310

W zestawieniu z tabeli 10 trzy osoby (oznaczone *, ** oraz ***) znalazły się wśród dziesięciu użytkowników obu analizowanych serwisów (ResearchGate i Google Scholar Citations), którzy mogą się pochwalić największą liczbą cytowań w badanej grupie. W obu serwisach połowę miejsc wśród 10 osób z największą liczbą cytowań zajęły osoby reprezentujące nauki ekonomiczne. Warto zauważyć, że w całym zestawieniu nie znalazła się ani jedna osoba reprezentująca nauki teologiczne. Dane dla osób z największą liczbą cytowań potwierdzają wcześniejszą obserwację, że więcej cytowań posiadają osoby z kontem w Google Scholar Citations niż z kontem w ResearchGate. Wynik ten wyjaśnia częściowo sposób zbierania danych o cytowaniach przez te serwisy (Google Scholar Citations identyfikuje cytowania na znacznie większym korpusie danych niż ResearchGate).

H-indeks

W grupie osób będących użytkownikami serwisu Google Scholar Citations ($N = 181$) mediana *H-indeks (Google Scholar Citations)* wynosiła 3, średnia wynosiła 3,54 przy odchyleniu standardowym wynoszącym 2,84. Tabela 11 pokazuje wartości statystyk opisowych zmiennej *H-indeks (Google Scholar Citations)* dla poszczególnych dziedzin nauki.

Tabela 11. Statystyki opisowe dla zmiennej *H-indeks (Google Scholar Citations)* w poszczególnych dziedzinach nauki ($N = 181$)

Dziedzina nauki	N	Mediana	Średnia	Odchylenie standardowe
Nauki humanistyczne	81	3,0	3,10	2,30

Dziedzina nauki	N	Mediana	Średnia	Odchylenie standardowe
Nauki teologiczne	3	2,0	2,00	1,00
Nauki ekonomiczne	44	3,5	4,55	3,17
Nauki społeczne	41	3,0	3,66	2,96
Nauki prawne	12	2,0	2,83	3,95

Jak pokazuje Tabela 11 najwyższą średnią wartość w grupie analizowana zmienna przyjmuje dla osób reprezentujących nauki ekonomiczne, następnie nauki społeczne, humanistyczne, prawne i teologiczne.

Liczba prac (ResearchGate), Liczba dokumentów (Academia.edu) oraz Liczba publikacji (Agregator CeON)

W grupie osób będących użytkownikami serwisu ResearchGate ($N = 288$) mediana *Liczby prac (ResearchGate)* wynosiła 5,5, średnia wynosiła 11,34 przy odchyleniu standardowym wynoszącym 16,94. W grupie użytkowników serwisu Academia.edu ($N = 416$) mediana *Liczby dokumentów* wynosiła 4, średnia wynosiła 8,59 przy odchyleniu standardowym wynoszącym 14,82. Natomiast wśród osób posiadających minimum jedną publikację widoczną w wynikach wyszukiwania w Agregatorze CeON ($N = 471$) mediana *Liczby publikacji (Agregator CeON)* wynosiła 2, średnia wynosiła 4,87 przy odchyleniu standardowym wynoszącym 20,36.

W tabeli 12 znajdują się statystyki opisowe zmiennych określających liczbę prac, dokumentów lub publikacji w serwisach ResearchGate, Academia.edu i Agregator CeON dla poszczególnych dziedzin nauki.

Tabela 12. Statystyki opisowe dla zmiennych *Liczba prac (ResearchGate)*, *Liczba dokumentów (Academia.edu)* oraz *Liczba publikacji (Agregator CeON)* w poszczególnych dziedzinach nauki.

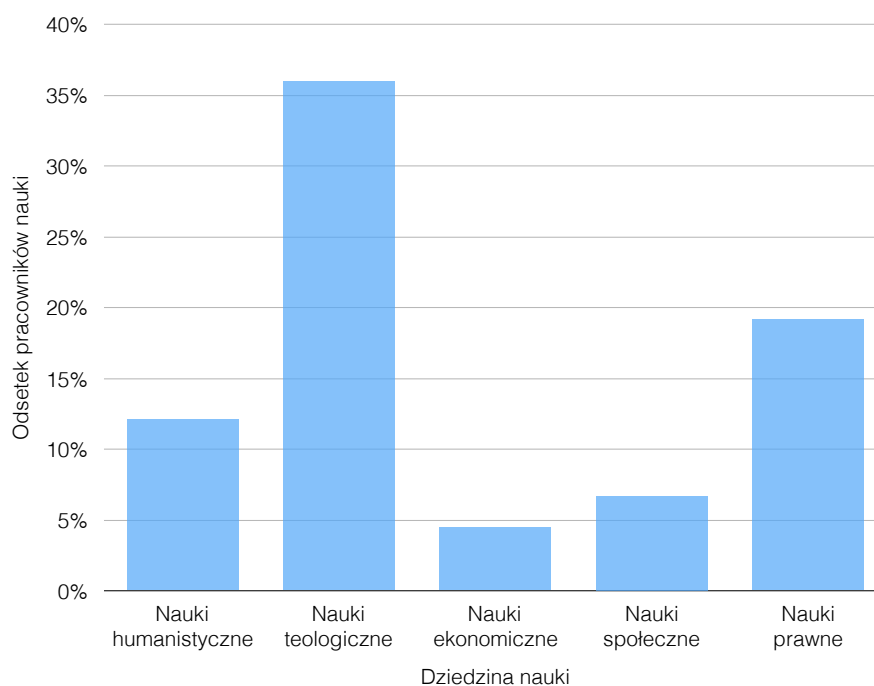
Dziedzina nauki	Serwis	N	Mediana	Średnia	Odchylenie standardowe
Nauki humanistyczne	Academia.edu	251	5,0	10,78	15,56
	ResearchGate	125	4,0	9,48	16,68
	Agregator CeON	218	2,0	3,81	5,539
Nauki teologiczne	Academia.edu	6	2,5	6,00	10,10
	ResearchGate	4	12,5	23,00	31,61
	Agregator CeON	22	2,0	6,59	14,595
Nauki ekonomiczne	Academia.edu	40	0,5	3,08	6,60
	ResearchGate	64	8,0	13,14	16,74
	Agregator CeON	48	1,5	3,98	6,846

Dziedzina nauki	Serwis	N	Mediana	Średnia	Odchylenie standardowe
Nauki społeczne	Academia.edu	99	1,0	5,64	10,97
	ResearchGate	82	8,0	12,44	14,92
	Agregator CeON	135	2,0	6,67	36,5
Nauki prawne	Academia.edu	20	0,0	7,55	26,42
	ResearchGate	13	1,0	9,92	25,55
	Agregator CeON	48	2,0	4,69	6,808

Tabela 12 pokazuje, które serwisy są częściej wykorzystywane do udostępniania prac. Średnia liczba prac udostępniana w ResearchGate i Academia.edu jest zbliżona, z nieznaczną przewagą Academia.edu tylko dla przedstawicieli nauk humanistycznych. W pozostałych dziedzinach widać, że przebadane osoby chętniej korzystają z serwisu ResearchGate niż z Academia.edu. Różnica jest największa w przypadku nauk społecznych, gdzie średnio na 13 zamieszczonych dokumentów w serwisie ResearchGate, 3 zamieszczono w Academia.edu. Średnio najwięcej prac widocznych w Agregatorze CeON jest autorstwa przedstawicieli nauk społecznych, następnie nauk teologicznych, prawnych, ekonomicznych i nauk humanistycznych.

Wikipedia

Hasło w encyklopedii internetowej Wikipedia posiadało 151 (11%) osób z przebadanych naukowców.

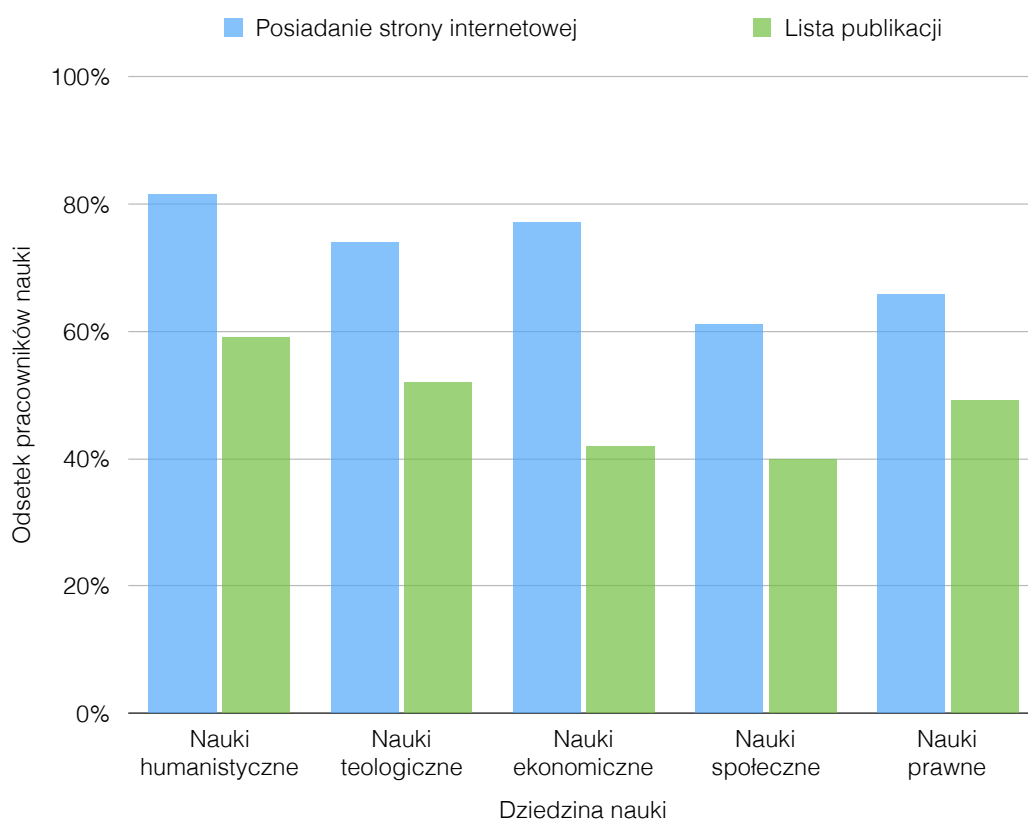
Rysunek 4. Rozkład odsetka pracowników nauki posiadających hasło w Wikipedii z podziałem na dziedziny.

W polskiej wersji Wikipedii za kryterium encyklopedyczności zostało przyjęte posiadanie przez naukowca stopnia doktora habilitowanego. Warto zwrócić uwagę, że nie oznacza to, że ktoś, kto posiada tylko stopień doktora raczej nie może posiadać hasła w Wikipedii. Kryterium encyklopedyczności można spełnić również w innych kategoriach, np. spełniają je osoby pełniące funkcje publiczne ze stopniem doktora. W przebadanej grupie, 30 osób (20%) posiadało tylko stopień doktora, a pomimo tego posiadało również stronę w Wikipedii. Były to przeważnie osoby reprezentujące dziedzinę nauk teologicznych.

Posiadanie strony internetowej (wyszukanej za pośrednictwem Google) oraz Lista publikacji (na stronie internetowej wyszukiwanej za pośrednictwem Google)

Najpopularniejsza wyszukiwarka na świecie jest często pierwszym krokiem, od którego rozpoczynamy poszukiwania. Ma to również zastosowanie w świecie nauki. Pozwala wyszukać stronę internetową z informacjami o naukowcu. Strony internetowe, które spełniają przedstawione na początku raportu kryteria posiada 996 (73%) osób z przebadanej grupy. Jednakże nie na wszystkich stronach dostępna jest lista publikacji lub link do listy publikacji. Stronę internetową spełniającą kryteria i zawierającą listę publikacji lub przekierowującą do takiej listy posiada 681 (50%) osób.

Rysunek 5 przedstawia odsetek pracowników nauki w poszczególnych dziedzinach nauki, którzy posiadają stronę internetową oraz odsetek pracowników nauki, którzy posiadają stronę internetową zawierającą listę publikacji danej osoby lub link do takiej listy.

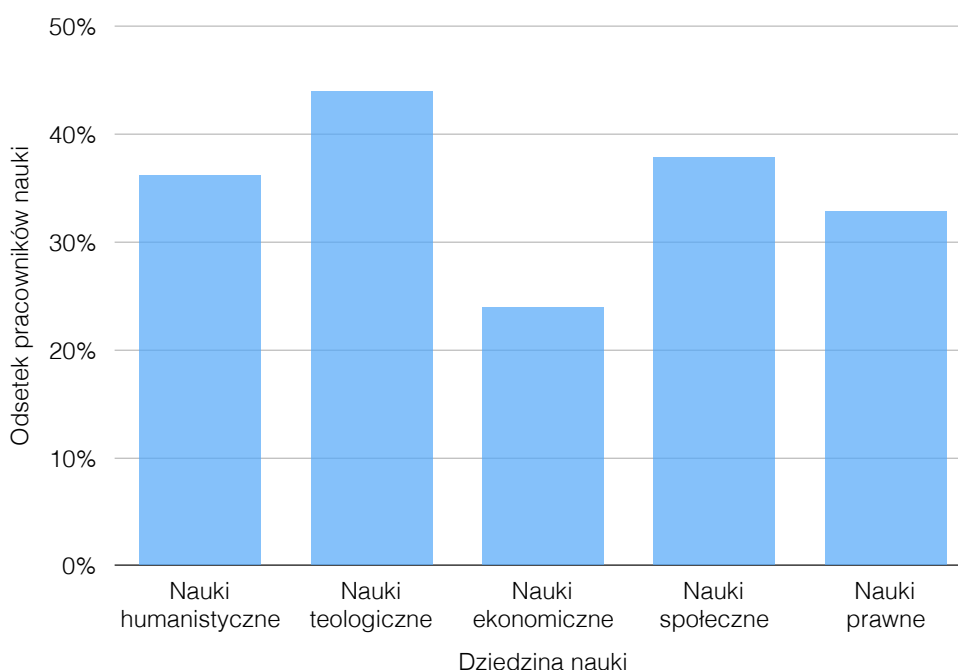

Rysunek 5. Rozkład odsetka pracowników nauki z dodatnią wartością zmiennej *Posiadanie strony internetowej (wyszukanej za pośrednictwem Google)* oraz *Lista publikacji (na stronie internetowej wyszukiwanej za pośrednictwem Google)* z podziałem na dziedziny.

W podziale na dziedziny najlepiej w tym zestawieniu prezentują się przedstawiciele nauk humanistycznych, a najgorzej przedstawiciele nauk społecznych.

Posiadanie publikacji (Agregator CeON) oraz Liczba publikacji (Agregator CeON)

Repozytorium naukowe powinno być miejscem, w którym prace naukowców pojawiają tak szybko, jak tylko jest to możliwe. Okazuje się, że co najmniej jedną publikację można wyszukać tylko dla 471 (35%) osób poddanych badaniu. Rysunek 6 pokazuje, jaki odsetek pracowników nauki reprezentujących poszczególne dziedziny, można odnaleźć w Agregatorze CeON.

Rysunek 6. Rozkład odsetka pracowników nauki z dodatnią wartością zmiennej *Posiadanie publikacji (Agregator CeON)* z podziałem na dziedziny.

Na rysunku 6 możemy zaobserwować, że największy odsetek osób, które widoczne są w Agregatorze CeON reprezentuje nauki teologiczne, nauki społeczne, nauki humanistyczne i nauki prawne. Natomiast najmniejszy odsetek osób to reprezentanci nauk ekonomicznych. W grupie osób widocznych w Agregatorze CeON ($N = 471$) mediana *Liczba publikacji (Agregator CeON)* wynosiła 2, średnia wynosiła 4,87 przy odchyleniu standardowym wynoszącym 20,36. Tabela 13 pokazuje wartości statystyk opisowych zmiennej *Liczba publikacji (Agregator CeON)* dla poszczególnych dziedzin nauki.

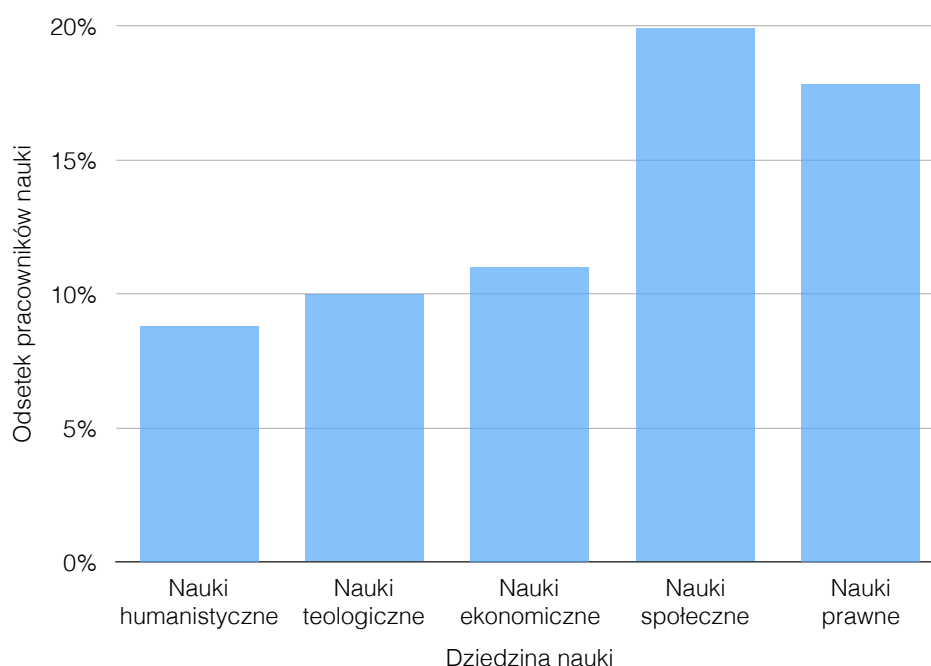
Tabela 13. Statystyki opisowe dla zmiennej *Liczba publikacji (Agregator CeON)* w poszczególnych dziedzinach nauki ($N = 471$)

Dziedzina nauki	N	Mediana	Średnia	Odchylenie standardowe
Nauki humanistyczne	218	2,0	3,81	5,54
Nauki teologiczne	22	2,0	6,59	14,59
Nauki ekonomiczne	48	1,5	3,98	6,85
Nauki społeczne	135	2,0	6,67	36,5
Nauki prawne	48	2,0	4,69	6,81

Jak pokazuje Tabela 13 średnio największa liczba publikacji wyszukiwana jest w Agregatorze CeON dla przedstawicieli nauk społecznych i teologicznych. Średnio najmniej publikacji widocznych jest w wynikach wyszukiwania osób reprezentujących nauki humanistyczne i ekonomiczne.

Osoby, które nie posiadają kont w serwisach społecznościowych oraz nie są obecne w repozytorium CeON, na Wikipedii, czy też na stronach instytucji, które je zatrudniają

W całej badanej grupie znajdowało się 177 (13%) pracowników nauki, którzy nie posiadali profili w serwisach społecznościowych ani nie byli widoczni w Agregatorze CeON, Wikipedii czy na stronach swoich instytucji. Jest to zdecydowanie wynik, który może budzić zaniepokojenie. Na rysunku 7 widać odsetek osób dla każdej dziedziny, które w każdej badanej zmiennej posiadały „brak danych”.

Rysunek 7. Rozkład odsetka pracowników nauki, które nie są widoczne w żadnym z badanych serwisów lub stron internetowych.

Jak pokazuje rysunek 7 najwięcej osób, które nie posiadają kont w serwisach społecznościowych dla naukowców, nie posiadają hasła w Wikipedii, ich prac nie ma w Agregatorze CeON, a nawet będąc zatrudnionymi w instytucjach badawczych, czy też szkolnictwa wyższego nie posiadają stron internetowych, reprezentuje dziedzinę nauk społecznych oraz dziedzinę nauk prawnych. Te osoby nie prezentują wyników swojej pracy w ogólnodostępnych lokalizacjach internetowych, są niewidoczne.

Wnioski

Wnioski

Po przebadaniu 1355 osób, które reprezentują obszar nauk humanistycznych i obszar nauk społecznych można zaobserwować wyraźny podział na osoby, które są doskonale widoczne w Internecie, jak i osoby, które są zupełnie niewidoczne w Internecie.

Wyniki ujawniają różnice w preferencjach użytkowania określonych serwisów przez przedstawicieli różnych dziedzin nauki, jak również różnice we wskaźnikach altmetrycznych, odnoszących się do liczby powiązanych użytkowników (śledzących profil pracownika nauki), udostępnionych prac czy cytowań. W przypadku tych ostatnich różnice można wyjaśnić odwołując się do różnic w kulturach cytowań. Przebadana grupa charakteryzowała się dużym zróżnicowaniem, gdyż wśród przebadanych osób znajdowali się pracownicy nauki posiadający ponad 1000 obserwujących, czy też ponad 1000 cytowań prac, jak i takie osoby, które tylko utworzyły konta, ale nigdy nie zaczęły tak naprawdę korzystać z serwisu.

Przebadani przedstawiciele nauk ekonomicznych chętniej niż przedstawiciele innych dziedzin nauki korzystają z serwisu ResearchGate i posiadają średnio najwięcej tekstów widocznych w Agregatorze CeON. Natomiast przedstawiciele nauk prawnych, humanistycznych, teologicznych i społecznych posiadają częściej niż reprezentanci nauk ekonomicznych konto w serwisie Academia.edu. Serwis Google Scholar Citations jest najbardziej popularny wśród przedstawicieli nauk ekonomicznych. Średnia liczba cytowań prac mierzona w serwisie ResearchGate jest największa dla przedstawicieli nauk ekonomicznych, a w serwisie Google Scholar Citations dla nauk prawnych.

Warto zwrócić uwagę, że 151 przebadanych osób posiada hasło w internetowej encyklopedii Wikipedia. Największy odsetek osób posiadających hasło w Wikipedii stanowili przedstawiciele nauk teologicznych. 996 (73,5%) przebadanych osób posiada stronę internetową w obrębie oficjalnej strony instytucji, która zatrudnia badaną osobę, a na 681 (50,3%) stronach odnaleźć można spis publikacji osoby. Niepokoić może stosunkowo duża liczba osób (177), które nie posiadają profilu w żadnym z analizowanych serwisów społecznościowych, a informacji na ich temat nie ma w Wikipedii (brak hasła) ani na oficjalnej stronie internetowej (brak strony internetowej w domenie instytucji). W pewnym sensie osoby te można nazwać wykluczonymi, jeśli nie cyfrowo, to na pewno internetowo.

Rekomendacje

Rekomendacje

Wyniki badań pokazują, że internetowe serwisy są wykorzystywane przez przedstawicieli nauk humanistycznych i społecznych w komunikacji naukowej. Osoby, które nie wykorzystują tych możliwości pozostają poza głównym nurtem. Dlatego też warto zachęcać je do promocji efektów swojej pracy, pokazując zalety takiej formy promocji swoich osiągnięć naukowych.

Niyazov Y. et al. (2016) w swoich badaniach wskazują, że liczba cytowań prac umieszczonych w serwisie Academia.edu jest nawet do 69% wyższa niż liczba cytowań prac nie dostępnych za pośrednictwem tego serwisu. Profile w serwisach otwartych dla naukowców (pozwalających na założenie konta) są wysoko pozycjonowane w wyszukiwarkach internetowych, co pozwala na promowanie efektów pracy, ale także promocję działalności naukowej.

Bibliografia

Bibliografia

- Academia.edu. (2017a). Academia.edu | Analytics Overview. Pobrane 24 kwietnia 2017, z: <http://support.academia.edu/customer/en/portal/articles/2313235-analytics-overview>
- Academia.edu. (2017b). Academia.edu | Following and Unfollowing Other Research... Pobrane 24 kwietnia 2017, z: <http://support.academia.edu/customer/en/portal/articles/1388736-following-and-unfollowing-other-researchers>
- Academia.edu. (2017c). Academia.edu | How do I add a single paper? Pobrane 24 kwietnia 2017, z: <http://support.academia.edu/customer/en/portal/articles/1319309-how-do-i-add-a-single-paper->
- Hirsch, J. E. (2005). An index to quantify an individual's scientific research output. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 102(46), 16569–72. <http://doi.org/10.1073/pnas.0507655102>
- ResearchGate. (2017a). Adding research – Support – ResearchGate. Pobrane 24 kwietnia 2017, z: <https://explore.researchgate.net/display/support/Adding+research>
- ResearchGate. (2017b). Following and Recommending – Support – ResearchGate. Pobrane 23 kwietnia 2017, z: <https://explore.researchgate.net/display/support/Following+and+Recommending>
- ResearchGate. (2017c). ResearchGate - Contact - I don't have an institutional email address. Pobrane 23 kwietnia 2017, z: <https://www.researchgate.net/contact>
- ResearchGate. (2017d). Scores – Support – ResearchGate. Pobrane 24 kwietnia 2017, z: <https://explore.researchgate.net/display/support/Scores#Scores-RGScore>
- ResearchGate. (2017e). Stats – Support – ResearchGate. Pobrane 24 kwietnia 2017, z: <https://explore.researchgate.net/display/support/Stats>

Jak cytować raport

Hołowiecki, M. (2017). *Analiza widoczności publikacji naukowych polskich humanistów w Internecie* (Raport nr 4). Poznań: Scholarly Communication Research Group.
DOI: 10.6084/m9.figshare.5368915

Scholarly Communication Research Group

sc.amu.edu.pl